سئوالات درس : فارسی ۳	وزارت آمـــوزش و پـــرورش	مهردبیرستان:
تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۱۰/۲۰	اداره ی کل آموزش و پرورش استان مازندران	ساعت شروع: ۱۰ صبح
پایه : دوازدهم	مدیریت آمـــوزش و پـــرورش شهرستان بـابـلسر	مدّت امتحان: ۷۰دقیقه
رشته: کلیه رشته ها		نوبت: اول دی ماه ۱۴۰۲
نام و نام خانوادگی :	دبیرستان نمونه دولتی بنیاد ۱۵خرداد	تعداد صفحه:۴

ردیف	شرح سئوال	نمره
	قلمرو زبانی:۷ نمره	
۱	کدام معنی از واژهٔ «سامان» در مصراع «با جان بودن به عشق در سامان نیست» برنمی آید؟ الف) امکان ب) درخور پ) مصلحت ت) میسّر	۰/۲۵
۲	عبارت «حرکت به سوی مقصدی برای به دست آوردن و جست و جوی چیزی» در توضیح کدام واژه آمده است؟ الف) اتراق ب) پوییدن پ) مشایعت ت) وصول	۰/۲۵
۳	معنای واژه های مشخص شده را بنویسید الف) ای عزیز، به خدا، رسیدن فرض است ب- یکی از صاحب دلان سر به جیب مراقبت فرو برده بود	۰/۵
۴	کدامیک از ابیات زیر، فاقد غلط املایی است؟ الف) از بهر تو صد بار ملامت بکشم گر بشکنم این عهد غرامت بکشم» ب) نتوان وصف تو گفتن که تو در فهم نگنجی نتوان شبح تو گفتن که تو در وهم نیایی	۰/۵
۵	در عبارت های زیر املای دو واژه، نادرست است. درست هریک را بنویسید. الف) حیات از عشق می شناس ممات بی عشق می یاب ب) پیرمرد از داخل کازیه روی میز یک پاکت کهنه را برداشت. ج) ناله مرغ اسیر این همه بحر وطن است/مسلک مرغ گرفتار قفس همچو من است د)صریر ملک، عطا داد کردگار تو را / به جای خویش دهد هر چه کردگار دهد	۰/۵
۶	واژهٔ « هم آوا » را در عبارت زیر بیابید و مترادف آن را بنویسید. « منّت خدای را عزّ و جلّ که طاعتش موجب قربت است.»	۰/۵
۷	دو مورد نادرستی املایی را در گروه کلمات زیر بیابید و درست آنها را بنویسید . « بیت الاحزان – تزویر و دو رنگی– شیر ارقند – تریاق و پادزهر- سختی و تعب- شبه و سایه »	۰/۵
۸	در هر یک از ابیات زیر، نوع حذف فعل (قرینهٔ لفظی/ معنایی) را مشخّص کنید. الف) کرم بین و لطف خداوندگار گنه بنده کرده است و او شرمسار ب) ای جویبار جاری! زین سایه برگ مگریز کاین گونه فرصت از کف دادند بیشماران	۰/۵
۹	نقش دستوری واژه های مشخّص شده را در جمله زیر، بنویسید. «او بندهٔ خود را عاشق خود کند، آنگاه بر بنده عاشق باشد و بنده را گوید: تو عاشق و محبّ مایی	۰/۵

www-karnoon-ir

۱۰	در نوشتهٔ:« رم، پایتخت ایتالیا، شهری است قدیمی با دیوارهای قطور و باروهای دود خورده» الف)کدام واژه نقش تبعی« معطوف» دارد؟ ب) گروه اسمی مشخّص شده، دارای کدام نقش دستوری است؟	۰/۵
۱۱	کدام نوع «وابسته وابسته» در عبارت های زیر، دیده می شود، آن ها را بنویسید. « بر بالای آن با خط بسیار روشن نوشته شده بود.» «نگاه های مردم آسفالت نشین، آن را کهکشان می بیند»	۰/۵
۱۲	با توجّه به نوشته زیر، به پرسش ها پاسخ دهید: « برف کوه هنوز آب نشده است. گل و گیاه، پشم گوسفندان را رنگین کرده است. نامهٔ برادر با من همان کرد که شعر و چنگ رودکی با امیر سامانی!» الف) ساختار دستوری کدام جمله مطابق با الگوی « نهاد + مفعول + مسند + فعل» است؟ ب) نوع «واو» بین واژه های « شعر و چنگ» ربط است یا عطف؟ ج) زمان فعل « نشده است» ماضی نقلی است یا ماضی التزامی؟ د) در این عبارت حذف فعل، به قرینه لفظی است یا معنوی؟	۱
۱۳	با توجه به بیت های زیر، درستی یا نادرستی موارد داده شده را تعیین کنید. گفت: « نزدیک است والی را سرای، آن جا شویم گفت: والی از کجا در خانهٔ خمار نیست؟ گفت تا داروغه را گوییم در مسجد بخواب گفت: مسجد خوابگاه مردم بدکار نیست» الف) در بیت اول، فعل «شویم» ، اسنادی و فعل «نیست» ، غیراسنادی است. درست • نادرست • ب) در بیت دوم، «خوابگاه مردم»، یک ترکیب اضافی و « مردم بدکار» یک ترکیب وصفی است درست • نادرست •	۰/۵
۱۴	در جمله مرکّب زیر، جملهٔ (پیرو)وابسته و جملهٔ(پایه)هسته را مشخّص کنید. «من بعد از خواندن این مطلب متوجه شدم که دنیا عجیب فراموشکار است	۰/۵
	قلمرو ادبی: ۵ نمره	
۱۵	ابیات زیر را به شکلی درست کامل کنید الف) از پای تا سرت همه نور خدا شود ..... ب)..... آیینه نگاهت پیوند صبح و ساحل	۱
۱۹	نام آفرینندگان آثاری را که نویسندهٔ آنها نادرست ذکر شده، بنویسید «از پاریز تا پاریس : محمد ابرهیم باستانی/ تذکرهٔ الاولیا: عطّار/ تمهیدات: شهاب الدّین سهروردی/ قصه شیرین فرهاد: نظامی»	۰/۵
۱۷	در عبارات زیر، جاهای خالی را، به درستی، پُر کنید. الف) کتاب «بینوایان» اثر ..... است ب) کتاب «فیه مافیه» اثر ..... است	۰/۵

www.kanoon.ir

۱۸	در هریک از موارد زیر، آرایهٔ درست را از کمانک مقابل آن، انتخاب کنید. الف) مستمع صاحب سخن را بر سر کار آورد / غنچهٔ خاموش بلبل را به گفتار آورد(اسلوب معادله یا حسن تعلیل) ب) صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب / تا شد تهی از خویش و نی اش نام نهادند (تضمین/ تشخیص)	۰/۵
۱۹	در بیت زیر، مجاز را پیدا کرده و معنی آن را بنویسید. «بگفتا: دل ز مهرش کی کنی پاک؟ بگفت: آنگه که باشم خفته در خاک»	۰/۵
۲۰	با توجّه به ابیات: « تا وارهی از دَم ستـوران وین مردم نحس دیو مانند، با شیر سپهر بسته پیمان با اختر سعـد کرده پیوند» الف) « شیر سپهر» استعاره از چیست؟ ب) مفهوم کلّی دو بیت، خلق کدام آرایه را به یاد می آورد؟	۰/۵
۲۱	کدام بیت دربردارندهٔ نام یکی از سرایندگان «غزل اجتماعی» در عصر مشروطه است؟ الف) پروین، شراب معرفت از جام عِلم نوش ترسم که دیر گردد و خالی کنند جام ب) پیش از آنی که زند سبزه سر از خاکش کاش دل عارف هوس سبزه و صحرا می کرد	۰/۲۵
۲۲	آرایه مشترک ابیات زیر چیست؟(تلمیح – اسلوب معادله) « عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را دزد دانا می کشد اوّل، چراغ خانه را محـرم این هوش جـز بیهـوش نیست مر زبان را مشتری جز گوش نیست»	۰/۲۵
۲۳	در عبارت زیر ، واژگان « سجع » را بنویسید . « عصارهٔ تاکی به قدرت او شهد فایق شده و تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته»	۰/۵
۲۴	عبارت زیر یادآور کدام مثَل است ؟ «از بیم عقرب جرّارهٔ دموکراسی قرن بیستم، ناچار شده به مار غاشیهٔ حکومت سرهنگ ها پناه ببرد.»	۰/۵
	قلمرو فکری: ۸ نمره	
۲۵	**الف–معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر ساده و روان بنویسید.**	
الف	بنشین به یکی کبود اورند	۰/۲۵
ب	سینه خواهم شرحه شرحه از فراق	۰/۵
پ	در عشق قدم نهادن کسی را مسلّم شود که با خود نباشد	۰/۵
ت	عصارهٔ تاکی به قدرت او شهد فایق شده	۰/۵
ث	امپراتوری های بزرگ هم مانند آدم ثروتمند، معمولا از سوء هاضمه می میرند	۰/۵
ج	یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می زد	۰/۵
چ	بگرای چو اژدهای گرزه	۰/۵
ح	در دفـتر زمـانه فتد نامش از قلم/ هر ملّتی که مردم صاحب قلم نداشت	۰/۷۵

www-kanoon-ir

	ب) درک مطلب (۴نمره)	
۲۶	با توجّه به بیت « هر که جز ماهی ز آبش سیر شد/ هر که بیروزی است روزش دیر شد» : الف) مفهوم واژهٔ « سیر» را بنویسید. ب) در مصراع دوم، مقصود از « روزی» ..... است که با واژهٔ ..... در مصراع اوّل، مفهوم یکسان دارد	۰/۷۵
۲۷	با توجّه به عبارت زیر، به پرسش ها پاسخ دهید. «محبّت چون به غایت رسد، آن را عشق خوانند. عشق خاص تر از محبّت است و محبّت خاص تر از معرفت است. به عالم عشق نتوان رسیدن تا از معرفت و محبّت دو پایه نردبان نسازد». الف) سهروردی، شرط دست یابی به عالم عشق را چه می داند؟ ب) از نظر نویسنده، نهایت محبّت چه نام دارد؟	۰/۵
۲۸	معادل معنایی واژه های مشخّص شده را بنویسید. الف) دزد دانا می کشد اوّل چراغ خانه را ب) غنچه خاموش بلبل را به گفتار آورد	۰/۵
۲۹	مراد از «سَر پر زدن» در عبارت «به قول بیرجندی ها در این دو شهر، تنها، یک سرپَری زدیم» چیست؟	۰/۲۵
۳۰	نویسنده در عبارت زیر، به فرمانبرداری ساکنان «کرانه های فرات» از کدام حکومت اشاره می کند؟ «کرانه های فرات، خط از کرانهٔ رود تیبر میخواندند»	۰/۲۵
۳۱	بیت: «راستی خاتم فیروزه بواسحاقی/ خوش درخشید ولی دولت مستعجل بود» چه مفهوم مشترکی با نوشته زیر دارد ؟ «آخرین چراغ امپراتوری روم را موسولینی روشن کرد که چند صباحی تا حبشه و قلب آفریقا نیز پیش راند اما همه می دانیم که دولت مستعجل بود. »	۰/۲۵
۳۲	در نوشتهٔ زیر، منظور از «به طریق انبساط» چیست؟ « یکی از یاران به طریق انبساط گفت : از این بوستان که بودی، ما را چه تحفه کرامت کردی؟»	۰/۲۵
۳۳	با توجه به شعر «دماوندیه»، منظور از بخش مشخّص شده در بیت زیر چیست؟ « گر آتش دل نهفته داری سوزد جانت به جانت سوگند»	۰/۲۵
۳۴	عبارت«دست انابت به امید اجابت به درگاه حق -جلّ و علا- برداشتن» و بیت زیر، بر کدام مفهوم مشترک تأکید دارند؟ «بنده همان بِه که ز تقصیر خویش عُذر به درگاه خدای آورد»	۰/۲۵
۳۵	مولانا در مصراع نخست بیت زیر، چه کسانی را سزاوار همنشینی عارف (نی) دانسته است؟ «نی حریف هرکه از یاری برید پرده هایش پرده های ما درید	۰/۲۵
سربلند و پیروز باشید.	**جمع نمره**	۲۰